

Kadı İzzeddin Camii Ve Beyhekim Mescidi Çinileri

Dr. Mine ERDEM

KADI İZZEDDİN CAMİİ VE BEYHEKİM MESCİDİ ÇİNİLERİ

Editör
Dr. Mine ERDEM

Ankara, 2019

Kitap Adı : Kadı İzzeddin Camii ve Beyhekim Mescidi
Çinileri
İmtiyaz Sahibi : Gece Kitaplığı
Genel Yayın Yönetmeni : Doç. Dr. Atilla ATİK
Kapak&İç Tasarım : Dr. Mine ERDEM
Sosyal Medya : Arzu ÇUHACIOĞLU
Yayına Hazırlama : Gece Akademi Dizgi Birimi
Yayıncı Sertifika No : 15476
Matbaa Sertifika No : 34559
ISBN : 978-605-7852-57-1

Editör: Dr. Mine ERDEM

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı. Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission. Gece Akademi is a subsidiary of Gece Kitaplığı.

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz. Gece Akademi, Gece Kitaplığı'nın yan kuruluşudur.

Birinci Basım/First Edition ©Mart 2019/Ankara/TURKEY ©copyright

Gece Publishing

ABD Adres/ USA Address: 387 Park Avenue South, 5th Floor, New York, 10016, USA

Telefon/Phone: +1 347 355 10 70

Gece Akademi

Türkiye Adres/Turkey Address: Kocatepe Mah. Mithatpaşa Cad. 44/C Çankaya, Ankara, TR

Telefon/Phone: +90 312 431 34 84 - +90 555 888 24 26

web: www.gecekitapligi.com — www.gecekitap.com

e-mail: geceakademi@gmail.com

KADI İZZEDDİN CAMİİ VE BEYHEKİM MESCİDİ ÇİNİLERİ

Editör

Dr. Mine ERDEM

Yazar

Dr. Mine ERDEM

Dr. Mine ERDEM

Selçuk Üniversitesi Güzel
Sanatlar Fakültesi Geleneksel
Türk Sanatları Bölümü, Konya.
mina_rdm@hotmail.com

Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Seramik Ana Bilim
Dalından birincilikle mezun oldu.
2010 senesinde Selçuk
Üniversitesi Güzel Sanatlar
Fakültesi Seramik Ana Bilim
Dalında yüksek lisansını
tamamladı. 2011’de Selçuk
Üniversitesi Eski Çini Onarımları
Ana Bilim Dalında Araştırma
görevlisi olarak çalışmaya başladı.
2017’de Selçuk Üniversitesi Sanat
Tarihi Ana Bilim Dalında
doktorasını tamamladı.

İçindekiler

BÖLÜM 1	1
Konya Karatay Medresesi (Müze) Deposunda Bulunan Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait Çiniler	1
Özet.....	3
Abstract	5
1. Giriş	7
1.1. Karatay Medresesi.....	7
1.2. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi.....	8
1.3. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait Karatay Medresesi (Çini Eserler Müzesi)'ndeki çiniler	12
2. Sonuç	31
3. Kaynaklar	32
BÖLÜM 2	35
Konya Beyhekim Mescidi ve Türbe Çinileri	35
Özet.....	37
Abstract	38
1. Giriş	39
1.1. Beyhekim Mescidi ve Türbesi	39
1.2. Beyhekim Mescidi ve Türbesi Çinileri	41
1.3. Paris Louvre Müzesi'nde bulunan Beyhekim Mescidine ait çini parçalar.....	49
1.4. Konya Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde bulunan Beyhekim Mescidi'ne ait çini parçalar	51
2. Sonuç	64
3. Kaynaklar	65

BÖLÜM 1

**Konya Karatay Medresesi (Müze) Deposunda
Bulunan Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait
Çiniler**

Konya Karatay Medresesi (Müze) Deposunda Bulunan Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait Çiniler

Özet

Anadolu Selçuklu döneminden Konya iline miras kalan mimari yapılar ve sanat eserleri şehrin önemini ve değerini arttırmaktadır. Saray, cami, hankah, medrese, türbe, hamam, köprü gibi her biri farklı işlevselliğe sahip olan yapılar dönemin izlerini yansıtan taşınmaz kültür varlıklarımızdır. Konya Karatay Medresesi de bu yapılardan biri olup günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Müze olarak kullanıma açıldığı andan itibaren kültürel eserlerimizin sergilenmesi ve korunmasıyla ilgili faaliyet göstermeye başlamıştır. Müzede, Konya il ve ilçelerinden getirilen tarihi eserlerimiz sergilenmekte ve müzenin deposunda korunmaktadır. Selçuklu, Osmanlı ve beylik gibi farklı dönemlerden günümüze ulaşabilmiş birçok çini, alçı ve seramik eser mevcuttur. Mimari ve gündelik kullanım amaçlı yapılmış eserlerin her biri farklı ebatlarda ve tekniklerde uygulanmıştır. Konya ilinde bulunan Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait olduğu öngörülen çini parçalarda müzenin deposunda koruma altına alınmıştır. Müzede belirlenen yapıya ait on sekiz adet çini parçanın fotoğraf çekimleri ve ölçüleri alınarak araştırmamızda belirtilmiştir. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'nin bulunduğu bölgeye de gidilerek yapıyla ilgili genel bilgiler edinilmiş ve çinilerinin mevcut durumu gözlemlenmiştir. Günümüz yapısında çinilerinin mevcut olmadığı anlaşılmıştır. Camii ve türbenin mimarisinde ise zamanla yapılan onarımlar neticesinde

değişikliklerin yapıldığı anlaşılmıştır. Konuyla ilgili bilimsel kaynakların belirlenmesiyle araştırmamız hakkında detaylı incelemeler yapılmıştır. Yapıya ait çini eserlerin hangi mimari esere ve hangi mimari elemana ait olduğu hakkında kaynaklarda farklı görüşler bulunmaktadır. Belirlemiş olduğumuz konunun yeterli araştırılmamış olması ve çini eserleriyle ilgili net bilgi verilmemiş olması çalışma konumuz olarak belirlememizde etkili olmuştur. Araştırmamızda öncelikli olarak Konya Karatay Medresesi ele alınmış devamında Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi hakkında bilgi verilmiştir. Yapıya ait çinilerin; teknikleri, ebatları ve benzer örnekleriyle kıyaslama yapılarak hangi mimari elemana ait olabileceğiyle ilgili öngörülerde bulunulmuştur. Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait olduğu söylenen çini eserlere benzer motifli ve kompozisyonlu çini örnekler de bulunarak görselleriyle birlikte çalışmamızda belirtilmiştir. Sahip olduğumuz kültürel eserlerimizi belgelemek ve detaylı araştırmalar yapmak Türk tarihi ve sanatımız için önem taşımaktadır. Gerek süsleme gerekse teknik olarak çok sayıda çini eserlerimiz bulunmaktadır. Bizi ve kültürümüzü yansıtan çinilerimiz diğer sanat eserlerimiz gibi korunmalı ve belgelenmelidir. Bu nedenle Konya Karatay Medresesi Müze deposunda korunan Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait çiniler araştırılmıştır. Bu alanla ilgilenenlere bilimsel bir kaynak olması amacıyla çalışmamız tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Medrese, camii, türbe, çini, mozaik.

**Tiles of Kadı İzzeddin Mosque and Tomb Found in the Store
of Konya Karatay Madrasah (Museum)**

Abstract

Architectural structures and works of art inherited from the Anatolian Seljuk period to the province of Konya increase the importance and value of the city. The buildings that have different functionalities such as palace, mosque, hankah, madrasah, tomb, bath and bridge are the immovable cultural assets that reflect the traces of the period. Konya Karatay Madrasah is one of these buildings and is used as a museum today. From the moment it was opened for use as a museum, it has begun to operate in the field of exhibiting and preserving our cultural works. In the museum, our historical artefacts brought from Konya province and its districts have been exhibited and preserved in the museum's warehouse. There are many tiles, plaster and ceramic artefacts from different periods such as Seljuk, Ottoman and chiefdom. Each architectural work made for everyday use was applied in different sizes and techniques. The tile parts predicted to belong to the Kadı İzzeddin Mosque or Tomb in Konya were taken under protection in the museum's warehouse. In the museum, eighteen tile pieces belonging to the structure are stated in our study by taking pictures and measurements. Kadı İzzeddin Mosque and the Tomb area was visited, the general information about the structure was obtained and the current situation of tiles was observed. In today's structure, it is understood that there are no tiles. As a result of renovations and repairs conducted on the mosque and the tomb's architecture, changes were determined. Detailed analyses have been made about our research with the determination of the scientific sources related to the matter. In the

resources, there exist various views about which architectural work and which architectural element the tile works belong to. The fact that the determined subject was not investigated adequately and no clear information was given about the tile works was effective in determining our study. Firstly, Konya Karatay Madrasah was discussed in our research and information was given about Kadı İzzeddin Mosque and Tomb. The techniques, dimensions and similar examples of tiles of the structure were compared and predictions were made about which architectural element it may belong to. Tile works with motifs and compositions similar to tile works that are speculated to belong to Kadı İzzeddin Mosque or Tomb are mentioned in our study with their visuals. It is important for Turkish history and art to document our cultural works and to conduct detailed research. We have numerous tile works, both ornamental and technical. The tiles that reflect our culture and us must be preserved and documented as our other works of art. For this reason, the tiles belonging to the Kadı İzzeddin Mosque and Tomb of the Karatay Madrasah Museum in Konya have been investigated. We have completed our work to be a scientific resource for those interested in this field.

Keywords: Madrasah, mosque, tomb, tile, mosaic.

1. Giriş

1.1. Karatay Medresesi

Karatay Medresesi; Konya il merkezinde bulunan Alaeddin tepesinin kuzeyinde yer almaktadır (Resim 1). Medrese; Selçuklu veziri Celalettin Karatay tarafından 1220-1230 yıllarında yaptırılmıştır (Erdemir 2001: 14). 1955 yılından itibaren müze olarak faaliyet gösteren medresede Konya ve çevresinde yapılan arkeolojik kazı ve araştırmalar neticesinde bulunan; çini, seramik ve alçıdan yapılmış eserler yer almaktadır (Küçükdağ vd. 2012: 584). Eserlerin bir kısmı teşhir edilirken bir kısmı müzenin deposunda bulunmaktadır. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait olduğu belirtilen çinilerde Karatay Medresesi (Müze) deposunda yer almaktadır.

Resim 1: Karatay Medresesi (Müzesi) genel görünüm

1.2. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi

Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi Konya'nın Karatay İlçesi, Çifte Merdiven Mahallesi, Şerafettin Caddesi'nde yer almaktadır. Kaynaklarda Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'yle ilgili şu bilgiler verilmektedir; Yapı, Selçuklu veziri Kadı İzzeddin tarafından 13. yüzyılda Selçuklu döneminde inşa edilmiştir (Aygör vd. 2010: 153). Vakfiyesine göre ünlü devlet adamı Kadı İzzeddin'in camisinden başka türbesi, medresesi bir de darüşşifası vardır. Türbe, cami avlusuna girişte kuzeybatı köşede bulunmaktaydı (Karpuz 2009: 187). Yapıldığı tarihten itibaren defalarca yıkılıp yapılan camide eski sanat işleri kalmamıştır. Caminin avlu kapısından girince solda türbesi bulunmaktadır. Selçuklu tarzında olan türbe bugün mevcut değildir (Önol 1937: 448). Bu türbe eskiden Seyfeddin Karasungur Türbesi gibi piramit kubbeli iken son zamanlara adi toprak örtülü ve kerpiç yapılı olarak intikal etmiştir. İçinde 1869 yıllarına kadar ceviz ağacından oymalı yazılı sandukası bulunmaktaydı. Türbede Kadı İzzeddin'in karısının ve oğlunun gömülü olduğu rivayet edilmektedir (Atçeken 1998: 91,92).

Karpuz eserinde; Caminin kuzeybatı köşesindeki minarenin 1970 yılında cami ile birlikte yapıldığını ifade etmektedir. Ayrıca yapının 1970 yılına kadar onarımlarla gelmiş olduğunu ve 1970 yılında bugünkü şeklini aldığını belirtmektedir (Karpuz 2009: 187,188).

Resim 2: Kadı İzzeddin Türbesi genel görünüm

Günümüzde türbe; demir parmaklıklarla çevrelenmiş basit bir mezar görünümünde mevcut yerinde bulunmaktadır (Resim 2). Caminin durumuna baktığımızda ise; dikdörtgen planlı, dört sütunlu olup çatısı kiremitle kaplanmışır (Resim 3). Camiye girişin üzerinde mahfili bulunmaktadır. Girişin tam karşısında mermer mihrabı ve ahşap minberi görülmektedir.

Resim 3: Kadı İzzeddin Camii genel görünüm

Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'nin çinileriyle ilgili kaynaklarda şu bilgiler verilmektedir;

Önder; “1958 senesinde camide yapılan kazılarda camiye ait Selçuklu devri mozaik çiniler bulunmuş ve Konya çini Eserler Müzesi'ne kaldırılmıştır” (Önder, 1962: 90).

Küçükdağ ve Arabacı; “Mescit muhtemelen Selçuklu mescitleri gibi kubbeli ve çiniliydi. 1958 yılında caminin çevresinde çini parçaların bulunması bunu göstermektedir. Mescidin avlu kapısının hemen solunda Kadı İzzeddin'in Türbesi yer alıyordu. Eskiden bu türbe kubbeli olup sandukası ve iç duvarları çiniliydi” (Küçükdağ vd. 1994: 266).

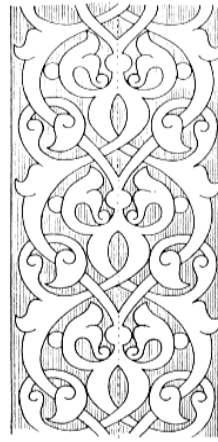
Aygör, Tokay, Şenay vd.; 1970 yılında camii yenilenirken türbeye ait duvar ve sanduka çinileri çıkmış bir kısmı Konya Müzesi'ne kaldırılmıştır (Aygör vd. 2010: 153).

Konyalı; Türbenin sandukasında ve penceresinde çok kıymetli çini parçalar olduğunu belirtmiştir (Konyalı 1997: 416).

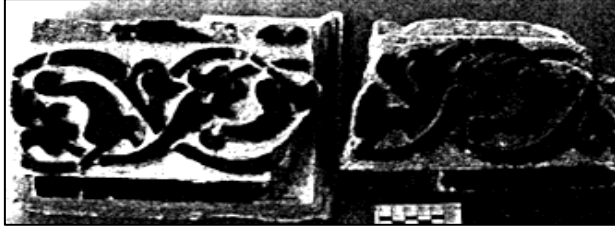
Şimşir; Müzedeki bazı çinilerin Kadı İzzeddin'in Türbesi'ne ait olduğu ifade edilmiştir (Resim 4,5). Çinilerin çekilen fotoğrafları ve çizimleri bunu belgelemektedir (Çizim 1,2), (Şimşir 2002: 403,550). Tezin devamında caminin, medresenin ve daruşşifanın da muhtemelen çinili olduğu belirtilmiştir (Şimşir 2002: 127).

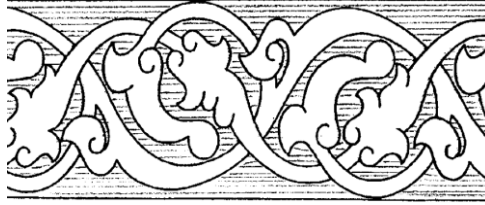
Resim 4: Kadı İzzeddin Türbesi'ne ait müzedeki çini parçalar
(Şimşir 2002: 403).

Çizim 1: Kadı İzzeddin Türbesi'ne ait çini bordürün çizimi
(Şimşir 2002: 550).

Resim 5: Kadı İzzeddin Türbesi'ne ait müzedeki çini parçalar
(Şimşir 2002: 403).

Çizim 2: Kadı İzzeddin Türbesi'ne ait çini bordür çizimi
(Şimşir 2002: 551).

1.3. Kadı İzzeddin Camii ve Türbesi'ne ait Karatay Medresesi (Çini Eserler Müzesi)'ndeki çiniler

Karatay Medresesi (Müze) deposunda Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait toplam 18 adet çini mozaik parça bulunmaktadır. Çinileri incelediğimizde geometrik formlu ve rumi motifli mozaik parçaların bir araya getirilerek oluşturduğu zengin kompozisyonlar gözlenmektedir. Her biri tek renk turkuaz ve patlıcan moru renkli sırlarla boyanmış olan çinilerin hasarlı olduğu anlaşılmaktadır.

Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait olan çiniler; konuyla ilgili kaynak belgeler, müze envanter bilgileri ve çinilerin yerinde incelenmesiyle hazırlanmıştır. Eser-1 den eser-18 e kadar görülen çiniler görselleriyle birlikte çalışmamızda ele alınmıştır.

Eser-1;

Envanter No: 39

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii

Ölçüleri: 28x24 cm

Tanımı: Çini parçası krem renkli hamurdan yapılmıştır. Farklı ebatlardaki geometrik formlarla oluşturulmuş mozaik çiniler turkuaz ve patlıcan moru sırlarla renklendirilmiştir. Eserin üzerindeki geometrik motifli kompozisyonu incelediğimizde Konya Hasbey Darulhuffazı'nın mihrap nişindeki çinilerle (Resim 6) benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Resim 6: Hasbey Darulhuffazı, mihrap nişi çini detay

Eser-2;

Envanter No: 741

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 16x8 cm

Tanımı: Kırık parçanın üst kenarına tek renk turkuaz ve patlıcan moru sırlı dikdörtgen formlu plaka çiniler uygulanmıştır. Bunların altında ise elips ve daire formlarından oluşan geometrik formlu çini mozaikler görülmektedir. Çini eserin benzer bir örneği Kazımkarabekir Ulu Camii mihrap mukarnas bölümündeki çinilerde mevcuttur (Resim 7).

Resim 7: Kazımkarabekir Ulu Camii mihrap mukarnas çinisi

Eser-3;

Envanter No: 749

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 26x5 cm

Tanımı: Çini parçası üzerinde belirli aralıklarla yerleştirilmiş turkuaz sırlı rumi motifleri görülmektedir. Ortaya ve sol kenara ise patlıcan moru renklerinde Arap harflerini anımsatan büyük formlar uygulanmıştır. Konya Sırçalı Mescidin mihrap bordüründe (Resim 8) ve son cemaat bölümündeki kemerlerinde benzer örnekleri görebilmekteyiz.

Resim 8: Konya Sırçalı Mescit mihrap bordürü

Eser-4;

Envanter No: 756

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 19.5x7.5cm

Tanımı: Patlıcan moru ve turkuaz renkli mozaik çiniler büyük oranda hasarlı olduğu için eserin üzerindeki kompozisyon net anlaşılmamaktadır. Kullanılan motiflere dikkatli baktığımızda rumili bir süsleme olduğunu öngörmekteyiz.

Eser-5;

Envanter No: 742

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 22,5x10 cm

Tanımı: Şimşirin; Kadı İzzeddin Türbesi'ne ait çini bordürler (Şimşir, 2002:551) olarak tanımladığı çini parçalardan biridir. Patlıcan moru ve turkuaz sırlı rumi motifleriyle oluşturulmuş bir kompozisyon uygulanmıştır. Bu desenin sol kenarına tek renk patlıcan moru sırla renklendirilmiş şerit şeklinde plaka çini uygulanmıştır. Çini eserin benzer bir örneğini Konya Sırçalı Mescidin mihrap bordüründe görebilmekteyiz (Resim 9).

Resim 9: Konya Sırçalı Mescit mihrap bordürü

Eser-6;

Envanter No: 735

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 21x10 cm

Tanımı: Envanter no 742'deki çini mozaik eserde gördüğümüz kompozisyonun aynısı olduğu anlaşılmaktadır. Şimşir'in ifade ettiği gibi bu çiniler mimari bir elemanda bordür süslemesi olarak uygulanmıştır.

Eser-7;

Envanter No: 745

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 14x4,5 cm

Tanımı: Patlıcan moru ve turkuaz sırlı rumi motifleriyle süslenmiş olduğu anlaşılan çini parçanın sol kenarı tek renk turkuaz sırlı çiniyle çevrelenmiştir.

Eser-8;

Envanter No: 743

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii

Ölçüleri: 15x8 cm

Tanımı: Çini parçaya patlıcan moru sırlı rumi motifleriyle oluşturulmuş tekrar eden bir helezon ve bu helezonun etrafını alttan ve üstten çevreleyen ince patlıcan moru sırlı çini şeritler uygulanmıştır. Sağda en dışta ise tek renk turkuaz sırlı çini parçası görülmektedir. Eser Konya Sırçalı Medrese'nin ana eyvanındaki rumi motifli çini bordürü anımsatmaktadır (Resim 10).

Resim 10: Konya Sırçalı Medrese ana eyvandaki çini bordür

Eser-9;

Envanter No: 746

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 21x6 cm

Tanımı: Envanter no 743 teki çini eserle benzerlik göstermektedir. Bu çinilerde mimari bir elemanın bordürünü süslemek için kullanılmış olmalıdır.

Eser-10;

Envanter No: 751

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii

Ölçüleri: 23x15 cm

Tanımı: Şimşirin bordüre ait olduğunu ifade ettiği çini parçalardan bir diğeridir. Tek renk turkuaz ve patlıcan moru sırlı rumi motifleriyle oluşturulmuş devam eden bir kompozisyon uygulanmıştır. Benzer bir örneği Konya Sırçalı Medrese’de ana eyvanın bulunduğu duvar yüzeyinde mevcuttur (Resim 11).

Resim 11: Konya Sırçalı Medrese çini bordür

Eser-11;

Envanter No: 757

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 30x6 cm

Tanımı: Envanter no 751 ve 754'deki çini parçaların devamı olan diğer bir eserdir.

Eser-12;

Envanter No: 754

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii

Ölçüleri: 36x16 cm

Tanımı: Envanter no 757'deki çini parçanın devamı olduğunu üzerindeki motiflerden anlayabilmekteyiz. Bu parçanın her iki kenarında görmüş olduğumuz şerit şeklindeki turkuaz sırlı çiniler ise bu eserin bir bordür parçasına ait olduğunun göstergesidir.

Eser-13;

Envanter No: 744

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 13,4x4 cm

Tanımı: Envanter no 754'teki çini eserin benzer bir parçası olduğunu öngörmekteyiz. Üzerindeki rumi motifleri ve kompozisyondan bunu anlayabilmekteyiz.

Eser-14;

Envanter No: 750

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 21.5x6.5 cm

Tanımı: Envanter no 744'e benzer kompozisyonlu bir çini parçadır. Eser büyük oranda hasarlıdır.

Eser-15;

Envanter No: 748

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 15x4.5 cm

Tanımı: Envanter no 751'den 748 e kadar benzer motifli çini örnekleri görmüş bulunmaktayız. Bu eserde diğerleri gibi turkuaz ve patlıcan moru sırlı rumi motifleriyle süslenmiştir. Çini eserlerin üzerindeki desenden ve çini plakanın formundan mimari bir bordür üzerine uygulanmış oldukları rahatlıkla anlaşılmaktadır.

Eser-16;

Envanter No: 752

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 35.5x5.5 cm

Tanımı: Geometrik formlarla oluşturulmuş mozaik teknikli çiniler turkuaz ve patlıcan moru sırlıdır. Kompozisyonu incelediğimizde benzer örneğini Konya Sırçalı Mescidin mihrap köşeliklerinde (Resim 12), Beyşehir Eşrefoğlu Cami'nin çinili giriş kapısında ve Konya Bulgur Tekke Mescidi'nin mihrap nişinde görebilmekteyiz.

Resim 12: Konya Sırçalı Mescit mihrap köşelikleri

Eser-17;

Envanter No: 755

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 30.5x22 cm

Tanımı: Envanter no 752'deki çini eserin benzer bir örneğidir.

Eser-18;

Envanter No: 753

Bulunduğu Yer: Kadı İzzeddin Camii Avlusu

Ölçüleri: 26.8x20 cm

Tanımı: Envanter no 752 ve 755 teki çini eserlerin devamıdır.

2. Sonuç

Konya Karatay Medresesi (Müze) deposunda Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait 18 adet çini mozaik parça bulunmaktadır. Çini eserlerin her biri hasar görmüş, parça parça koruma altına alınmıştır. Çinilerin buldukları yerler hakkında müze envanter bilgilerinde Kadı İzzeddin Camii avlusu ve Kadı İzzeddin Camii olarak belirtilmektedir. Çini eserlerin üzerindeki motifleri incelediğimizde ilk olarak mihrap üzerine uygulanmış çiniler olduğu söylenebilir. Kazım Karabekir Ulu Camii mihrabı, Konya Alaeddin Camii mihrabı, Sırçalı Mescit mihrabı benzer kompozisyonda çini eserlerle süslenmiştir. Ancak Sivas Burucerdi Türbesi'nin iç bordürlerindeki çiniler, Konya Sırçalı Mescidin son cemaat bölümündeki kemerler ve Beyşehir Eşrefoğlu Camiye girişteki çinili kapı gibi farklı mimari elemanlarda da benzer motifli çiniler mevcuttur. Bu nedenle müzede bulunan Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait olduğu belirtilen çinilerin hangi yapıya ve hangi mimari elemana ait olduğu tam olarak belirlenememiştir.

Çini eserleri incelediğimizde; üzerlerine rumi ve geometrik motifli kompozisyonların uygulanmış olduğu anlaşılmaktadır. Motiflerden hareketle bazı eserlerin birbirinin devamı olduğu görülmektedir. Her biri turkuaz ve patlıcan moru sırla renklendirilmiş farklı ebatlardaki parçalardır. Araştırmamızda; Kadı İzzeddin Camii veya Türbesi'ne ait olduğu söylenen çini eserlere benzer motifli ve kompozisyonlu çini örnekler de bulunarak kıyaslama yapılmıştır. Böylece mimaride uygulanmış

olabilecekleri mimari elemanların neler olabileceği hakkında öngörülerde bulunulmuştur.

3. Kaynaklar

Atçeken, Zeki (1998), *Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Aygör, Erkan ve Tokay Kemal, Baykal, Şenay, vd. (2010), *Konya İl Merkezi Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri*, Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Erdemir, Yaşar (2001), *Karatay Medresesi Çini Eserleri Müzesi*, Konya: Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları.

Karpuz, Haşim (2009), *Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya 42*, Cilt-I, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Şimşir, Zekeriya (2002), *Konya'daki Selçuklu Mimarisinde Rumi Motifi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Konya.

Konyalı, İ. Hakkı (1997), *Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi*, Ankara.

Küçükdağ, Yusuf - Erdemir, Yaşar ve Şahin, Bekir (2012), *Karatay Tarih-Kültür-Sanat II*, Konya: Karatay Belediyesi Kültür Yayınları.

Önder, Mehmet (1962), *Mevlana Şehri Konya (Tarihi Kılavuz)*, Konya.

Önol, Hayri (1937), “Konya’da Kadı İzzeddin Vakfıyesi”, *Konya Aylık Kültür Dergisi*, Sayı:7, Konya: Halkevi Yayınları.

BÖLÜM 2

Konya Beyhekim Mescidi ve Türbe Çinileri

Konya Beyhekim Mescidi ve Türbe Çinileri

Özet

Konya ili Anadolu Selçuklu döneminde kültürel eserlerle süslenmiş önemli şehirlerimizden biridir. Bu dönemde birçok mimari yapı inşa edilmiş ve çinilerle süslenmiştir. Mihrabındaki çinileriyle bilinen Beyhekim Mescidi Türk çini sanatı tarihinde teknik ve süslemeleriyle dikkat çekmektedir. Mescidin mihrabı dışında giriş kapısı, oda ve türbeye giriş kapıları, kubbe içi göbeği çinilerle süslenmiştir. Bugün çoğu mevcut değildir. Kaynak ve saha araştırmaları neticesinde mescide ait çinilerin yurt içi ve yurt dışı müzelerinde sergilendiği veya depolarda korunduğu anlaşılmıştır. Konya Karatay Medresesi Çini Eserler Müzesi, Paris Louvre Müzesi, Almanya (Berlin) Bergamon Müzesi ve Konya Sahip Ata Vakıf Müzesi mescide ait çinilerin bulunduğu yapılar olarak belirlenmiştir. Mescit de mozaik teknikli çinilerin çoğunlukta kullanıldığı görülmektedir. Çiniler üzerine ve çini parçalara uygulanan süslemelerde; rumi motifleri, geometrik formlarla oluşturulmuş farklı kompozisyonlar ve Arapça yazılar uygulanmıştır. Çalışmamız Beyhekim Mescidi ve Türbesi'ne ait çinilerin incelenerek Türk çini sanatı ve tarihi için bilimsel bir kaynak oluşturması amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konya, mescit, çini, süsleme.

Konya Beyhekim Masjid and Tomb Tiles

Abstract

The province of Konya is one of most important cities in the Anatolian Seljuk period that is decorated with cultural works. During this period, many architectural structures were built and decorated with tiles. Beyhekim Masjid, known for its tiles in the mihrab, attracts attention with its techniques and ornaments in the history of Turkish tile art. Apart from the mihrab of the mosque, the entrance door, the room and the entrance doors to the tomb are decorated with tiles inside the dome, most of which do not exist today. As a result of the source research and field researches, it was determined that the tiles belonging to the mosque are exhibited in domestic and overseas museums or preserved in the warehouse. Konya Karatay Madrasah Tile Artefacts Museum, Paris Louvre Museum, Bergamon Museum in Germany (Berlin), and Konya Sahip Ata Foundation Museum in Konya are determined as the buildings where the tiles belong to the masjid are available. It is seen that tiles with mosaic technique are the mostly used ones in the masjid. As for the ornamentation, Rumi motifs, different compositions formed with geometric forms and Arabic scripts were applied. Our study was carried out to examine the tiles of the Beyhekim Masjid and Tomb and to provide a scientific source for Turkish tile art and history.

Keywords: Konya, masjid, tile, ornament.

1. Giriş

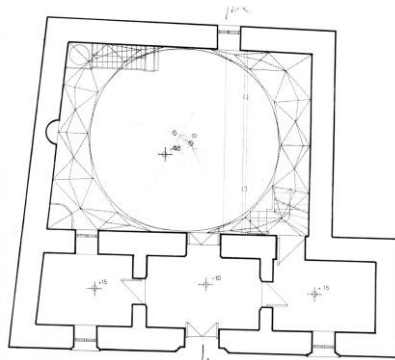
1.1. Beyhekim Mescidi ve Türbesi

Anadolu Selçuklu devletine başkentlik yapmış olan Konya ili dönemin kültürel yapılarını günümüzde de korumaya devam etmektedir. Konya Alâeddin Tepesi'nin batısında Beyhekim Mahallesi'nde bulunan Beyhekim Mescidi günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir (Resim 1). Selçuklu dönemi çini eserlerini ve mimari özelliklerini görebildiğimiz anıtsal yapılarımızdan olan mescit; Selçuklu Sarayı'nın başhekimi "Melik'ül-etibba" ünvanı ile bilinen Nahcıvanlı Ekmelüddin (Beyhekim) tarafından yaptırılmıştır (Atçeken, 1998: 145).

Resim 1: Mescit genel görünüm

Kare mekândan oluşan mescit kesme taş ve mermer malzemelerden inşa edilmiştir. Girişi doğu cephe de olup burada bir ön mekanı bulunmaktadır. Bu mekanın kuzeyinde bulunan sivri kemerli kapıdan mescidin banisi Ekmeleddin Bey'in türbesine girilir. Bu bölümde yenilenmiş bir sanduka görülmektedir. Güneyinde de sivri kemerli kapısı olan küçük bir oda bulunmaktadır (Çizim 1), (Özönder, 2012: 92).

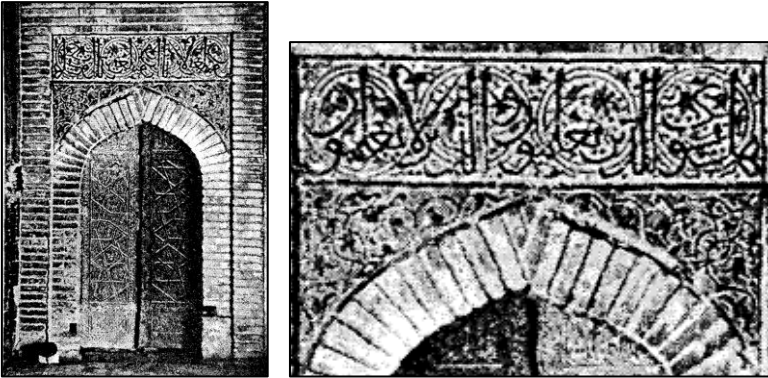

Çizim 1: Mescit planı (Karpuz, 2009: 131).

Son yıllarda mescidin kuzeyine mahfil, güneybatı köşesine minber ilâve edilmiştir. Güneyde basit bir mihrap nişi vardır (Karpuz, 2009: 130). Mescidin ahşap işlemeli pencere ve kapı kanatlarından bir kısmı Konya İnce Minare Taş ve Ahşap Eserler Müzesi'nde muhafaza edilmektedir. Mescidin sağında türbeye bitişik bölümde eskiden bir darüşşifa veya zaviye olduğu söylenmektedir (Önder, 1962: 113).

1.2. Beyhekim Mescidi ve Türbesi Çinileri

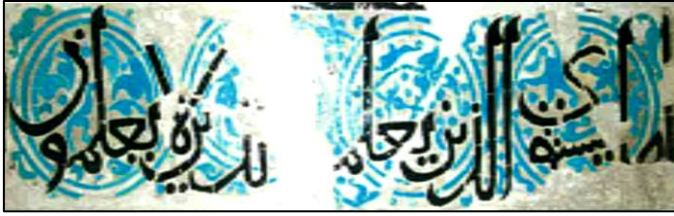
Mescidin iç kapısı ile sağdaki türbe ve soldaki oda kapılarının üstlerini ve yanlarını Selçuklu çinileri süslerdi (Resim 2), (Çizim 2). Zamanın ve ihmalin nedenleri bu çinilerin çoğunu yok etmiştir (Konyalı, 1997: 333).

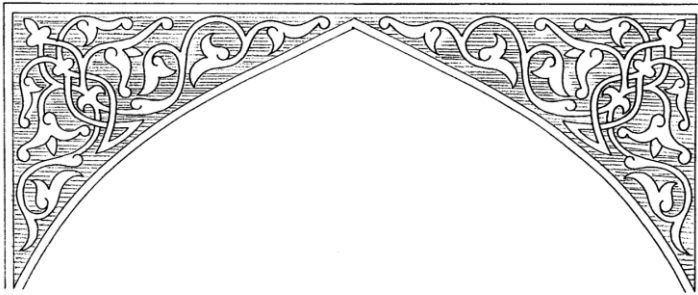
Resim 2: Mescidin güneydeki odaya giriş kapısı ve üzerindeki çinileri (Meenecke,1976: 35).

Meenecke'nin eserinde fotoğrafı görülen üzeri yazıyla süslenmiş çini pano (Resim 2) günümüzde Konya Karatay

Medresesi Çini Eserler Müzesi'nde sergilenmektedir (Resim 3). Dikdörtgen panoda zümer suresinin 39.ayeti; “bilenlerle bilmeyenler bir olurlar mı?” yazmaktadır (Erdemir, 2009:154).

Resim 3: Konya Karatay Medresesi Çini Eserler Müzesi
(Erdemir, 2009:154).

Çizim 2: Güneydeki odanın kapısı üzerinde bulunan çinilerin
çizimi (Şimşir, 2002: 456).

Günümüzde yapının iç kapısının tamamen değiştiği görülmekte ve çini süslemelerin mevcut olmadığı anlaşılmaktadır (Resim 4). Giriş bölümündeki türbe ve oda kapılarında ise çiniler kapıların üst kısmında şerit şeklinde ve bunun üzerinde yer alan geometrik formlu sarkıtların uç kısımlarında görülmektedir (Resim 5).

Resim 4: Mescidin iç giriş kapısı

Resim 5: Mescit ön mekan bölümünde yer alan sağdaki türbe ve soldaki odaya giriş kapıları

Mescidin kubbesinin tam ortasında yaklaşık 102 cm çapında mozaik çinilerle oluşturulmuş yuvarlak formlu çini süsleme görülmektedir (Resim 6). Plaka çini üzerinde; beş köşeli yıldız,

Allah ve dört halife isimleri yazmaktadır (Yetkin, 1986: 106). Çini plakanın zemini turkuaz sırlı, yazıları patlıcan moru sırlıdır. Bunun etrafını patlıcan moru sırlı sahte (kazıma) mozaik tekniğiyle yapılmış tepelik motiflerinin tekrarından oluşan bir bordür çevrelemektedir (Çizim 3).

Resim 6: Kubbe çinisi

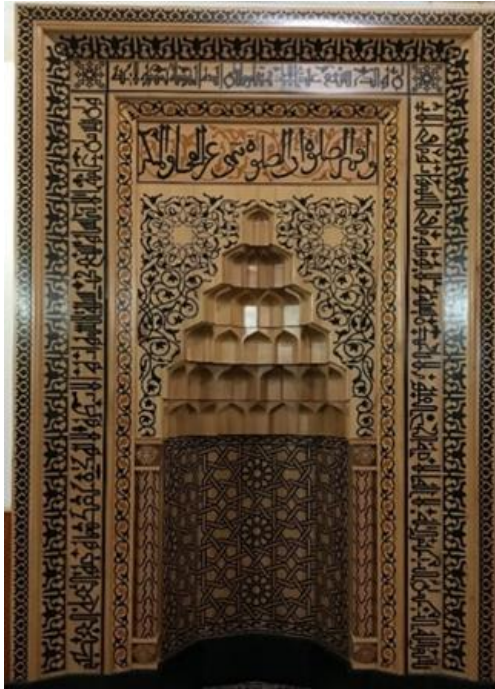
Çizim 3: Kubbe çinisi çizimi (Şimşir, 2002: 456).

Mescidin gösterişli çini mihrabı (Resim 7) Almanlar tarafından 1899 yılında alınarak Almanya (Berlin) Bergamon Müzesi'ne götürülmüştür (Küçükdağ ve Arabacı, 1994:251). Günümüz yapısına özgün çinili mihrabı yansıtan ahşap bir uygulama yapılmıştır (Resim 8).

Resim 7: Konya Beyhekim mescidi, özgün çinili mihrabı
(Karpuz, 2009: 130).

Dikdörtgen formlu mihrabın boyu 3.12 m, eni 1.95 m dir. Zemini bütünüyle tek renk turkuaz sırlı çinilerle kaplı olup üzerindeki motifler patlıcan moru, sarımsı kehvensi tonlarla renklendirilmiştir. Selçuklu dönemi çinileri içinde ilk olarak sarımsı kahvensi çini parçalar burada görülmektedir (Arık ve Arık, 2007:138). Belki de bu sarı renk altın yaldızla yapılmış kısımlardan kalmadır. Ancak altın yaldızla yapılmış mozaik çinili mihraplara Selçuklu devrinde rastlanılmamıştır (Yetkin, 1986: 106). Mihrabın üzerine uygulanan çini mozaiklere; bitkisel, yazı ve geometrik formlu süslemeler uygulanmıştır.

Resim 8: Beyhekim mescidi ahşap mihrabı

Mihrapta altı bordür görülmektedir;

En dış bordür; Eni 8cm olan bordürün üzerinde patlıcan moru sırlı iki farklı tepelik motifinin sırayla yerleşiminden oluşturulmuş bir süsleme görülmektedir.

İkinci bordür; 3cm genişlikte olan bordür tek renk patlıcan moru sırlı plaka çinilerden oluşmaktadır.

Üçüncü bordür; 8cm genişlikteki bordürün yüzeyi iki farklı tepelik motifinin yan yana diziliminden oluşmaktadır.

Dördüncü bordür; Bordürün genişliği 15cm dir. Kufi yazı ile Besmele ve Ayetel Kürsi işlenmiştir (Yetkin, 1986: 106).

Beşinci bordür; 3cm genişlikte olan bordür tek renk turkuaz sırlı plaka çinilerle oluşturulmuştur.

Altıncı bordür; genişliği 7cm olan bordürün yüzeyi patlıcan moru sırlı ayırma rumi ve sarımsı kahvemsı renkli sencide rumilerden oluşan bir helezonla süslenmiştir.

Mihrap alınlığı; 1.08 m ebatlı dikdörtgen formludur. Alınlığın üzerine patlıcan moru sırlı nesih yazılar zeminine ise sarımsı kahvemsı renklerinde rumi motifli helezonlar uygulanmıştır. Nesih yazıda Ankebût suresi, 45. ayetin bir kısmı yazmaktadır ¹.

Mihrap köşelikleri; Her birine tek renk turkuaz sırlı sekiz köşeli yıldız formlu kabalar yerleştirilmiştir. Kabaların etrafında rumi ve tepelik motifleriyle oluşturulmuş bir süsleme görülmektedir. Süsleme kabaranın etrafından kenarlara doğru azalmakta ve mihrap köşeliğini bütünüyle kaplamaktadır.

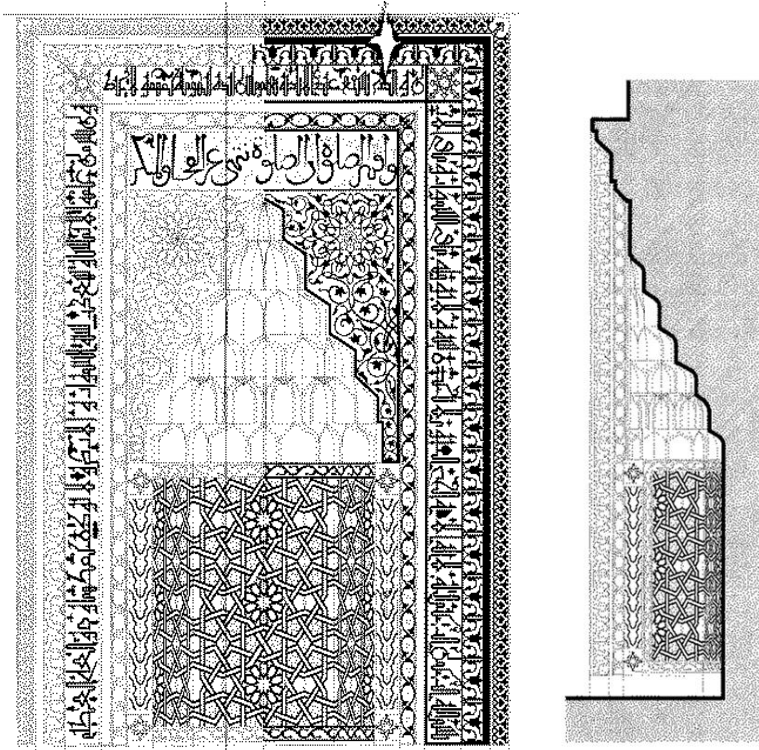
Mihrap kavsara bölümü; 1.03 m boyunda olan kavsara altı sıra mukarnalıdır. Ebatları 17, 15 ve 12 cm olarak değişkenlik gösteren mukarnaların yüzeyi farklı formlardaki mozaik teknikli

çinilerle kaplanmıştır. En alttaki mukarnasların dördünde yazı ve bitkisel motifler görülmektedir. Arapça yazılarda soldan sağa “Kalennebiyyü”, “Aleyhisselam”, “Lev alime’l musalli” ve “Men yunaci ma’l-tefete”² hadisi yazmaktadır.

Mihrap sütunceleri; 10 cm genişliğe sahip olan sütuncelerin yüzeyi; tepelik motiflerini anımsatan şekillerin alt alta dizilmesiyle süslenmiştir. Sütuncelerin alt ve üst kısmındaki zar formlarına sekiz köşeli yıldızlar uygulanmıştır.

Mihrap nişi; 88 cm genişlikteki nişin zemini turkuaz sırlı çinilerle kaplıdır. İçi patlıcan moru sırlı şerit şeklindeki plaka çinilerle oluşturulmuş yoğun bir geometrik kompozisyonla süslenmiştir. Kompozisyonun içinde ara ara yerleştirilmiş on köşeli yıldızlar görülmektedir. Geometrik şeritlerle oluşturulmuş beşgenlerin iç kenarları sarımsı kahvemsı renklerle boyanarak beş köşeli turkuaz sırlı çiniler elde edilmiştir. Nişin altında ve üstünde görülen şerit şeklindeki bordürler rumili helezonla süslenmiştir (Çizim 4).

^{1-2.} Arapça yazılar Sami Naddah ve Nurbanu Hacısmaioğlu tarafından okunmuştur.

Çizim 4: Mihrap çizimi

(Konya Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu
Müdürlüğü arşivi)

1.3. Paris Louvre Müzesi'nde bulunan Beyhekim Mescidine ait çini parçalar

Paris Louvre Müzesi'nde mescidin mihrabına ait üç adet mozaik teknikli çini parça bulunmaktadır. Müzede teşhir edilen çini parçaların üzerine uygulanan motif ve yazıları incelediğimizde çinilerin bu mescide ait olduğu kesinleşmiştir. Eserlerin künye bilgilerinde mescidin ismi belirtilmemiş;

“mihrap parçaları, Konya, Türkiye, 13.yy.” olarak tanımlanmıştır.

Resim 9’da görmüş olduğumuz çini parçası mihrabın alınlık bölümünden, Resim 10; mihrabın alt mukarnasında bulunan Arapça yazıyla süslenmiş (soldan ikinci) çini parçadan, Resim 11’de ise mihrap köşelik bölümünde bulunan rumi motifleriyle süslenmiş bir çini parça olduğu görülmektedir.

Resim 9: Louvre Müzesi, Paris

Resim 10-11: Louvre Müzesi, Paris

1.4. Konya Sahip Ata Vakıf Müzesi’nde bulunan Beyhekim Mescidi’ne ait çini parçalar

Beyhekim Mescidi’ne ait olduğu belirlenen ve Konya Sahip Ata Vakıf Müzesi’nde bulunan on üç adet mozaik teknikli çini parça belirlenmiştir.

Eser-1:

Envanter No: 156

Ölçüsü: 15x9,5 cm

Eserin Tanımı: Eser, kare ve dikdörtgen formlu küçük çinilerden oluşmaktadır. turkuaz ve lacivert sırlı mozaik çinilerle oluşturulan kompozisyonu incelediğimizde bordür parçası gibi devam eden bir süslemeye sahip olduğu görülmektedir. Alt kısımda tek renk turkuaz sırlı daha kalın bir çini plaka mevcuttur.

Eser-2;

Envanter No: 157

Ölçüsü: 23x17,5 cm

Eserin Tanımı: Krem renkli hamur üzerinde turkuaz ve lacivert sırlı papyon şeklini anımsatan küçük mozaik çini parçalar mevcuttur. Parçanın alt kısmına ince uzun plaka çiniler uygulanmıştır.

Eser-3;

Envanter No: 158

Ölçüsü: 31,5x33,5 cm

Eserin Tanımı: Parça üzerinde yarım üçgen formu turkuaz ve lacivert sırlı plaka çinilerle oluşturulmuş bunun iç ve kenar kısımları rumi motifli mozaik çinilerle süslenmiştir.

Eser-4;

Envanter No: 159

Ölçüsü: 10,5x12,5 cm

Eserin Tanımı: Çini parça üzerinde lacivert sırlı bir tepelik motifi mevcuttur. Motifin kenarlarına turkuaz sırlı çini parçalar uygulanmıştır. Kırık çini parçanın küçük ebatlı olması nedeniyle üzerine uygulanmış olan kompozisyon anlaşılmamaktadır.

Eser-5;

Envanter No: 161

Ölçüsü: 14,5x19,5 cm

Eserin Tanımı: Turkuaz sırlı zemin üzerinde patlıcan moru sırlı rumi motifleriyle süslenmiş çini mozaik parçası görülmektedir.

Eser-6;

Envanter No: 162

Ölçüsü: 19,5x49,5 cm

Eserin Tanımı: Envanter no 161 deki gibi rumi motiflerinin tekrar etmesiyle oluşturulmuş bir parça görmekteyiz. Alt ve üst kenarındaki şerit şeklindeki plaka çinilerden bu eserin bir bordür parçası olduğu anlaşılmaktadır.

Eser-7;

Envanter No: 163

Ölçüsü: 36x39 cm

Eserin Tanımı: Parçanın tam ortasına lacivert sırlı, sekiz köşeli, yıldız formu mozaik çini parçası yerleştirilmiştir. Bunun etrafında daha büyük bir yıldız ve bu yıldız kollarından dağılan turkuaz sırlı geometrik formu mozaik parçalar görülmektedir. Bunlarında etrafını çevreleyen lacivert sırlı daha büyük ebatlı plaka çinilerden yapılmış bir yıldız formu uygulanmıştır.

Eser-8;

Envanter No: 164

Ölçüsü: 36x36 cm

Eserin Tanımı: Envanter no 163'teki plaka çininin benzer bir örneğidir.

Eser-9;

Envanter No: 165

Ölçüsü: 15x20 cm

Eserin Tanımı: Turkuaz sırlı zemin üzerine lacivert sırlı rumi ve tepelik motifleri uygulanmıştır.

Eser-10;

Envanter No: 166

Ölçüsü: 15x22 cm

Eserin Tanımı: Kırık çini parçası üzerinde, turkuaz ve lacivert sırlı, rumi motifli mozaik parçalarla oluşturulmuş bir kompozisyon görülmektedir. Parçanın alt kısmına ise tek renk turkuaz sırlı çini plaka uygulanmıştır.

Eser-11;

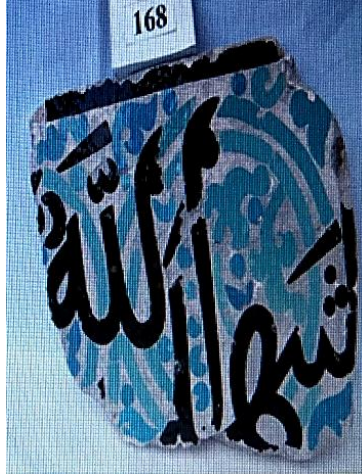

Envanter No: 167

Ölçüsü: 10x11 cm

Eserin Tanımı: Çini parça üzerine lacivert sırlı bir tepelik motifi uygulanmıştır. Sol ve alt kenarlarda turkuaz sırlı çini parçalar görülmektedir.

Eser-12;

Envanter No: 168

Ölçüsü: 26,5x34 cm

Eserin Tanımı: Çini parçası üzerine lacivert sırlı yazılar uygulanmıştır. Sol tarafta ‘Allah’ yazısını görebilmekteyiz. Bunların dışında kalan kısımlara turkuaz sırlı mozaik çinilerden oluşan bir helezon ve bu helezon üzerine rumi motifleri uygulanmıştır. Böylece çini plakanın yüzeyi bütünüyle süslenmiştir. Bu parça mescidin giriş kapısı üzerinde yer alan çini bordürle benzerlik göstermektedir.

Eser-13;

Envanter No: 169

Ölçüsü: 26x26 cm

Eserin Tanımı: Turkuaz sırlı çinilerin arasına lacivert sırlı şerit şeklinde çini plakalar uygulanmıştır. Oluşan geometrik formlardan beşgenlerin içi sarımsı kahvemsı renklerle boyanarak yıldız motifleri elde edilmiştir. Çini parça mihrabın niş bölümüne aittir.

2. Sonuç

Konuyla ilgili yapılan kaynak ve saha araştırmaları neticesinde mescidin; mihrap, iç giriş kapısı, kubbe iç göbeği, türbe ve odaya giriş kapılarının çini mozaiklerle süslenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Günümüzde çoğu mevcut olmayıp bir kısmı bulunmaktadır. Mescidin mihrap çinilerinin yurt dışına götürmesi nedeniyle günümüzde sadece ahşap bir mihrap uygulaması görülmektedir.

Paris Louvre Müzesi'nde sergilenmekte olan mescidin mihrabına ait olduğunu tespit ettiğimiz üç adet mozaik teknikli çini parça belirlenmiştir. Konya Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde de Beyhekim Mescidi'nden getirilen on üç adet mozaik teknikli çini parça olduğu anlaşılmıştır. Bu çinilerden eser 13 te yer alan parçanın mihrabın niş bölümüne ait olduğu belirlenmiştir. Konya Karatay Medresesi Çini Eserler Müzesi'nde ise mescidin güneyinde bulunan odanın giriş kapısına ait olduğu tespit edilen bir adet çini parça bulunmaktadır.

Mescidin çinileri; mozaik teknikli turkuaz ve patlıcan moru sırlı olup Selçuklu çinilerinin özelliklerini yansıtmaktadır. Her biri üzerine uygulanan süslemeler; rumi, yazı ve geometrik motiflerle oluşturulmuştur.

Mescidin mihrabındaki çinilerle benzerlik gösteren yapıları incelediğimizde; Konya Sahip Ata Camii mihrabı ve Beyşehir Eşrefoğlu Camii mihrabı örnek olarak verilebilir. Mescidin kubbe içindeki çinisine benzer uygulamaları ise, Beyşehir Eşrefoğlu Camii mihrap önündeki kubbe içi çinisinde ve Malatya Battalgazi Ulu Camii kubbe içi çinisinde görebilmekteyiz.

3. Kaynaklar

Arık, Rüçhan ve Arık, Oluş (2007), Anadolu Toprağının Hazinesi Çini, Selçuklu ve Beylikler Çağı Çinileri, Kale Grubu Kültür Yayınları, İstanbul.

Atçeken, Zeki (1998), Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Erdemir, Yaşar (2009), Karatay Medresesi Çini Eserleri Müzesi, Konya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya.

Karpuz, Haşim (2009). Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya 42, Cilt-I, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Konyalı, İ.Hakkı (1997), Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi, Ankara.

Küçükdağ, Yusuf ve Arabacı, Caner (1994), Selçuklular ve Konya, Selçuklu Belediyesi Yayınları, Konya.

Meinecke, Michael (1976), Fayance Dekorationen Seldschukischer Sakralbauten in Kleinasien, Verlagernst Wasmuth - Tubingen.

Önder, Mehmet (1962), Mevlana Şehri Konya (Tarihi Kılavuz), Konya Valiliği Yayını, Konya.

Özönder, Hasan (2012), “Beyhekim Mescidi”, Konya Ansiklopedisi, Cilt: 2, Konya, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, s.92.

Şimşir, Zekeriya (2002), Konya’daki Selçuklu Mimarisinde Rumi Motifi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Konya.

Yetkin, Şerare (1986), Anadolu’da Türk Çini Sanatının Gelişmesi, İstanbul.

